

‘Ik wil dat we even nadenken’, zegt de veilingmeester

Sotheby's veilt fotografische topstukken uit de collectie van het Metropolitan Museum of Art in New York

Veilinghuis Sotheby's in New York bood deze week 130 foto's uit het begin van de vorige eeuw te koop aan uit de collectie van het Metropolitan Museum of Art. Een foto van Edward Steichen haalde een recordprijs.

Door onze correspondent
Freek Staps

NEW YORK, 18 FEBR. Nadat hoogtepunten uit de collectie al tentoongesteld waren in Parijs, Keulen, San Francisco en Los Angeles, werden deze week 130 historische foto's uit het Metropolitan Museum of Art gepresenteerd op het hoofdkantoor van veilinghuis Sotheby's in New York. Officieel sloot de bezichtiging afgelopen dinsdagmiddag om twaalf uur. Maar om drie uur liepen er nog steeds belangstellenden over de zaal waar de zeldzame en historische afdrucken hingen. En iedereen die zei een bod te overwegen, was van harte welkom nog even snel een blik op de werken te werpen. Intussen waren mannen in werkkleding druk bezig de tentoonstelling te ontmantelen. De foto's moesten immers snel van de muur en naar de veilingzaal.

Afgelopen dinsdagavond en woensdagmiddag werden de werken geveild. Alleen al door het aantal stukken was dit een van de meest aansprekende fotografieverveilingen van de laatste jaren; zelden worden zoveel werken uit de vroege twintigste eeuw ineens aan verzamelaars aangeboden. Walker Evans, Edward Steichen, Alfred Stieglitz, Robert Frank – alle grote namen uit de Amerikaanse fotografiegeschiedenis waren vertegenwoordigd.

Daarvan afstand doen was bij vlagen „moeilijk”, schrijft curator Malcolm Daniel namens de voormalige New Yorkse eigenaar, The Metropolitan Museum of Art, in de catalogus. „Een offer.” Maar wel een offer dat de moeite waard was, vindt hij. Want de verkoop van de foto's diende een hoger doel: de bekostiging van andere werken uit dezelfde periode, van dezelfde kunstenaars. Sterker nog: soms zelfs van dezelfde afbeelding, met dezelfde naam.

Voor de uitleg eerst even terug naar de collectie. Sotheby's deed geen moeite de werken in alle bescheidenheid aan te

bieden: *Important photographs from the Metropolitan Museum of Art*, heette de collectie. Specifieker gesteld waren het alleen stukken uit de collectie die een papierfabriek uit de zuidelijke staat Georgia, The Gilman Paper Factory, door de jaren heen heeft samengesteld. Howard Gilman, naamgever en bestuurder, verzamelde tussen 1977 en 1997 in totaal 8.500 foto's. Volgens het Metropolitan kwamen er deze jaren vele aansprekende werken op de markt, maar waren weinigen „vooruitziend” genoeg om de portemonnee te trekken. Gilman was dat wel. Hij leende de stukken uit de driestukcollectie later uit aan het New Yorkse museum. Velen verkeerden daardoor in de veronderstelling dat de foto's door het Metropolitan waren aangekocht.

Dat was zeker de wens van het 'Met', zoals het museum genoemd wordt, maar niet de werkelijkheid. Voordat Gilman en het museum tot een overeen-

Niemand hoeft meer lip te lezen dan strikt noodzakelijk

komst konden komen, stierf de papiermagnaat in 1998. Na jaren onderhandelen bereikten museum en de Gilman-erven vorig jaar overeenstemming. De werken werden deels door de Gilman Foundation geschonken, deels gekocht door het museum. Welke bedragen met de transactie gemoeid waren, is niet bekend.

Complicatie was wel dat het museum onvoldoende middelen voor de aankoop had. De oplossing? Afdrucken die het museum door eerdere aankopen nu dubbel had, moesten maar verkocht worden. Soms bleef de mindere afdruk in bezit van het museum en werd het werk van betere kwaliteit geveild. Dat is het offer waarover de curator sprak.

Verzamelaars leken minder moeite te hebben met het voor het museum bij vlagen pijnlijke aanbod. De tweehonderd stoelen in de zaal waren dinsdagavond tijdens het eerste deel van de tweedaagse veiling allemaal bezet, achterin en aan weerszijden stonden nog

eens honderd belangstellenden.

De meeste belangstelling ging uit naar een foto van Edward Steichen (1879-1973). Hij was in eerste instantie schilder en gebruikte foto's van bosrijke streken om beter zicht te krijgen op de lichtval voor zijn landschappen bij maanlicht. Sotheby's veilde een van de drie afdrucken van zijn mysterieuze *The Pond - Moonlight* (1904), een foto die later lijkt te zijn ingekleurd. De andere twee afdrucken van hetzelfde negatief (in handen van het 'Met' en het New Yorkse Museum of Modern Art) hebben een ander karakter omdat ze op andere wijze zijn afgedrukt.

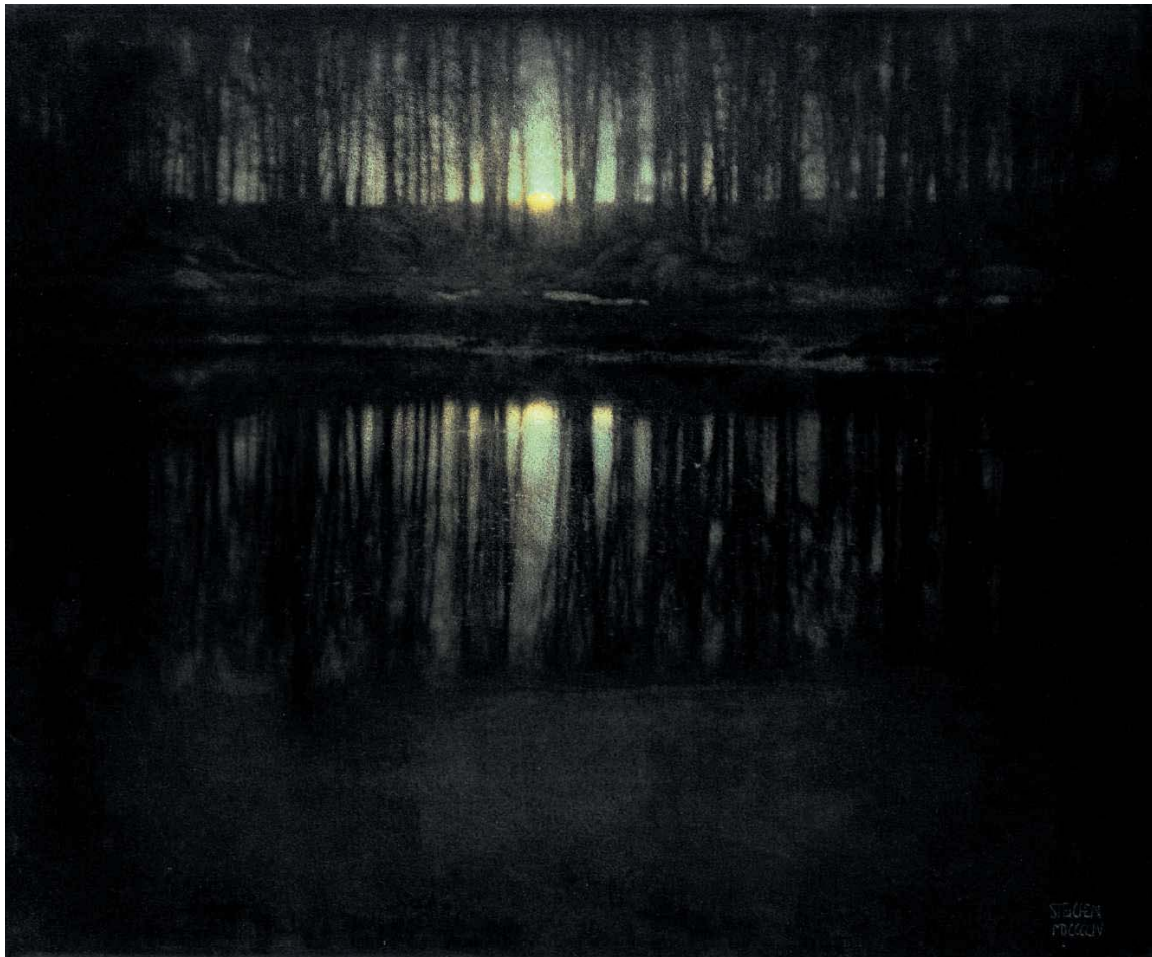
Sotheby's had hoge verwachtingen van *The Pond - Moonlight*. „We beginnen met 400.000 dollar” (335.000 euro), zegt veilingmeester Denise Bethel en de projecties van bedragen in dollars, euro's, Britse ponden, Zwitsere franken en Japanse yen lopen snel op. 425, 450, 475, 500 duizend dollar. Bethel wordt geflankeerd door twee collega's die haar wijzen op bidders in de zaal. Zelf gebruikt ze duidelijke handsignalen en omschrijft ze de bieder. „750. Daar helemaal achterin.” „1,2 miljoen. Aan de telefoon.”

Aan haar linkerhand zitten twaalf Sotheby-werknemers met een telefoon aan hun oor op een rij. In de zaal hebben tientallen anderen een mobiele telefoon aan hun oor en praten met hun hand voor de mond. Niemand hoeft meer lip te lezen dan strikt noodzakelijk.

2,1 miljoen. 2,2. 2,3. Dan komt er een bod van achterin, de zaal draait zich als één man om. Bethel: „Dat is 2,4. Ik wil dat iedereen even goed nadenkt.” Ze spreekt het niet uit, maar toen het stuk in 1906 voor het eerst werd verkocht, was het 75 dollar waard. Veel voor die tijd.

2,5. „Dat denken hebben we dus allemaal even gedaan.” 2,6 miljoen. „Are we all done now?,” Verkocht voor 2,9 miljoen dollar aan een kalende man in pak, niet ouder dan vijftig. Blauw overhemd, rode das. Hij loopt direct weg. Applaus.

Het is de hoogste prijs ooit voor een foto betaald. De verwachte opbrengst van dit stuk was 1 miljoen, zo schreef Sotheby's in de catalogus. Het veilinghuis zat wel vaker aan de lage kant. De schatting van de totale opbrengst van de 35 stukken bedroeg 4,9 miljoen dollar. Het werd exact vijf miljoen meer. Dat viel weer mee voor het museum.

De foto 'The Pond - Moonlight' (1904) van Edward Steichen werd deze week bij Sotheby's in New York voor 2,9 miljoen dollar verkocht (Foto AP)